

Predmet: Povijest

Razred: 8

Nastavna jedinica: Modernizacija Hrvatske – ban Ivan Mažuranić

Obrada novog gradiva

Upute za učenike:

Udžbenik: Povijest za osmi razred devetogodišnješkole

Izdavač: ALFA, Povijest 8., 3 izdanje, Mostar, 2018.

Autori: Miroslav Akmađža, Stjepan Bekavac, Miroslav Rozić

Stranice udžbenika: 103.-105.

Ponavljanje prethodne nastavne jedinice kroz par pitanja (odgovoriti):

- 1.) Navedite o čemu je raspravljao Hrvatski sabor 1861?
- 2.) Koje su političke stranke nastale na zasjedanju Hrvatskog sabora 1861.?
- 3.) Kada je sklopljena Austro-ugarska nagodba?
- 4.) Koji naziv je Monarhija nosila do Nagodbe, a koji nakon?
- 5.) Objasnite kako su Austro-ugarskom nagodbom uređeni odnosi Austrije i Ugarske.?
- 6.) Kada je sklopljena Hrvatsko-ugarske nagodba?
- 7.) Objasnite svojim riječima što je "riječka krpica"?
- 8.) Kada se dogodila buna u Rakovici i tko je bio na čelu bune?

Najava nove nastavne jedinice:

U današnjoj nastavnoj jedinici upoznati ćemo se s razdobljem banovanja Ivana Mažuranića, te njegovim društveno-političkim reformama koje je proveo u Hrvatskoj.

Pročitajte!

Ni sam Mažuranić nije s oduševljenjem primio bansku čast, premda ga je narod prihvatio s velikom radošću i nadama. Preuzimajući čast i službu bana, Mažuranić je ... želio izgraditi modernu Hrvatsku državu, koja će biti i „pravna država“, uz jamstvo sigurnosti i imetka, i dakako, na temeljima stečene nagodbene autonomije¹. Zato je Mažuranićeva deviza² bila: „Čuvajmo čvrsto u šakah što smo stekli i što imamo.“

¹samostalnost koju je Hrvatska dobila Hrvatsko-ugarskom nagodbom

²uzrečica

(ulomak iz knjige „Povijest Hrvata“, sv. 2, Školska knjiga, Zagreb, 2005., autorica Agneza Szabo)

Ljubav moja spada momu narodu. Štovanje moje svim koji su s nama u jednom gnijezdu. Ljubav, gospodo, nije pojam koji spada u politiku, nego štovanje interesa i svojih i tuđih. Jer, gospodo, ja držim da bez ovoga simbola vjere nitko ne može biti ni sin domovine. Ne može biti nitko ni član onoga naroda u kojem se je rodio. Vjerujem u Hrvatsku, u njezinu prošlost, u njezinu sadašnjost i u njezinu budućnost.

(ulomak govora Ivana Mažuranića u Saboru 1886. godine)

Ukratko:

Modernizacija Hrvatske -Ivan Mažuranić- hrvatski ban od (1873.-1880.)

Poznat je kao „ban pučanin“, prvi ban neplemičkog podrijetla.

Zatekao je veoma loše stanje u zemlji, Mažuranić je modernizirao Hrvatsku.

Proveo je veliki broj reformi (1874.-1875.), neke od njih su:

- upravna vlast je odvojena od sudske
- uveo obvezno četverogodišnje obrazovanje
- donesen je zakon o slobodi tiska
- zakon o ravnopravnosti židova
- zakon o slobodi javnog okupljanja

Mažuranić 1874. godine osniva Zagrebačko sveučilište koje se sastojalo od tri fakulteta: *Pravni, Filozofski i Bogoslovni.*

Ban Mažuranić osniva mnoge stručne zavode i ustanove (Obrtničko-radničko društvo i Hrvatskog sokola)

Matica ilirska mijenja ime u Matica hrvatska (1874.).

Austro-ugarska okupirala BiH (1878.).

Vojna Krajina- ban Mažuranić zalagao se za njeno razvojačenje, te da se ona priključi Hrvatskoj- zahtjev odbijen.

Ban Ivan Mažuranić daje ostavku. 1880. godine.

Najvažnije Mažuranićevo djelo jest Smrt Smail-Age Čengića.

Pročitajte:

Odluku o osnivanju Sveučilišta u Zagrebu donio je Hrvatski sabor 1861. godine. Sveučilište je svečano otvoreno dana 19. listopada 1874. godine. U početku je imalo tri fakulteta: filozofski, pravni i teološki. Prvi rektor³ sveučilišta bio je povjesničar Matija Mesić. Bilo je to prvo sveučilište na području Južnih Slavena. Omogućilo je fakultetsko obrazovanje hrvatskoj mladeži koja je dotad morala odlaziti na studije u Beč, Peštu, Prag i druge europske gradove. Pročitajte ulomak iz govora rektora Mesića na otvorenju sveučilišta:

Mladež je hrvatska, što kao čovjek koji ju u dušu poznaje ovom svečanom zgodom s razlogom i ponosom izreći mogu, u velikoj mjeri sposobna za naobrazbu i prosvjetnu radnju. Duha bistra, volje budne, čudi blage, pristupna je ona svakoj naprednoj misli, te se umije ugrijati za sve, što je lijepo, plemenito i uzvišeno. Dom i narod svoj ljubi s ushićenjem i strašću; ponosita je na lijepo ime svoje, te gorljivo žudi, da bude među narodima štovano i čašćeno.

(Spomenica na svečano otvaranje Sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu, Zagreb, 1875.)

Završni dio:

Zadaci za ponavljanje nastavne jedinice:

Pročitajte nastavnu jedinicu Modernizacija Hrvatske na str. 103-104., te uz pomoć udžbenika odgovorite postavljena pitanja?

1. Zašto je ban Ivan Mažuranić nazivan „ban pučanin“?
2. Navedite najvažnije reforme bana Mažuranića?
3. Objasni u par rečenica Mažuranićeve reforme u obrazovanju?
4. Kada je osnovano Zagrebačko sveučilište, koja tri fakulteta su tada osnovna?
5. Objasni ulogu osnivanja Zagrebačkoga sveučilišta 1874. godine?
6. Koji naziv od 1874. godine nosi Matica ilirska?
7. Zašto ban Mažuranić nije uspio razvojačiti Vojnu Krajinu, tko mu se suprostavio?
8. Koje je najvažnije književno djelo bana Ivana Mažuranića?

³čovjek na čelu sveučilišta

Ban Ivan Mažuranić (1873.-1880.)

Zagrebačko sveučilište (1874.).

*Na internetskim stranicama pogledajte videozapis (do 02:23)

https://www.youtube.com/watch?v=F_sqPggfcsM

Predmet: Povijest

Razred: 8

Ponavljjanje nastavne jedinice - Modernizacija Hrvatske

Zadaci:

Ponoviti prethodnu nastavnu jedinicu tako da individualno riješite tablicu i pitanja, uz pomoć udžbenika.

Nabroji najvažnije reforme bana Mažuranića? _____

Objasni ulogu osnivanja Zagrebačkog sveučilišta. _____

Zašto je ban Mažuranić dao ostavku? _____

Kako bi ocijenili banovanje Ivana Mažuranića? _____

Razmislite: jesu li današnji političari dosljedni u obrani svojih političkih stavova?

Obrazložite svoja mišljenja. _____

BANOVANJE IVANA MAŽURANIĆA

Vrijeme banovanja: _____

Nadimak: „_____“

Najvažnije književno djelo: _____

Školstvo: a) obvezna _____ škola; Sudstvo: a) odvojeno od _____ moglo se suditi i _____.

Matica ilirska mijenja ime u _____; _____ godine

ZAGREBAČKO SVEUČILIŠTE

– otvoreno _____ godine

– fakulteti: _____

– prvi rektor: _____

-Matica ilirska mijenja ime _____